

**KIRJE TOVERILLE
ORGANISAATIOTEHTÄVISTÄMME⁵⁶**

*Kirjoitettu syyskuussa 1902
Painettu ensi kerran v. 1902
hektografilla*

*Julkaistaan VSDTP:n Keskuskomitean
toimesta v. 1904 painetun kirjasen
tekstin mukaan*

Россійская Соціалъдемократическая Рабочая Партія

ПРОЛЕТАРИИ ВСѢХЪ СТРАНЪ, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

Письмо къ товарищу

О нашихъ
организационныхъ задачахъ

Н. Ленина

ИЗДАНИЕ ЦЕНТРАЛЬНАГО КОМИТЕТА Р. С.-Д. Р. ПАРТИИ.

ЖЕНЕВА

Типографія Партии. Rue de la Coulouvrenière. 27.
1904

Kansilehti V. I. Leninin kirjasesta
„Kirje toverille organisaatiotehtävistämme”.— 1904
Pienennetty

Hyvä toveri! Pyyntönne — arvostella „Pietarin vallankumouksellisen puolueen järjestämisen” luonnosta — täytän mielihyvin. (Te tarkoittatte todennäköisesti Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen työn järjestämistä Pietarissa.) Teidän herättämännè kysymys on niin tärkeä, että sen käsittelemiseen on osallistuttava myös kaikkien Pietarin komitean jäsenten ja jopa yleensä Venäjän kaikkien sosialidemokraattien.

Ennen kaikkea totean olevani täydellisesti solidaarinen teidän selityksellenne „Liiton” entisen („liittomaisen”, kuten te sitä nimitätte) organisaation kelvottomuudesta. Te viittaatte siihen, että etummaisten työläisten keskuudesta puuttuu vakavaa valmennusta ja vallankumouksellista kasvatusta, niin sanottuun vaalijärjestelmään, jota rabotshejedelolaiset „demokraattisten” periaatteiden vuoksi niin ylväästi ja itsepintaisesti puolustavat, työläisten eristyneisyyteen aktiivisesta toiminnasta.

Juuri niin: 1) vakavan koulutuksen ja vallankumouksellisen kasvatuksen puuttuminen (ei ainoastaan työläisiltä, vaan intelligenteiltäkin), 2) vaaliperiaatteen sopimaton ja kohtuuton käyttäminen ja 3) työläisten eristyneisyys aktiivisesta *vallankumouksellisesta* toiminnasta,— se on todellakin ei ainoastaan Pietarin, vaan puolueemme monien muidenkin paikallisten järjestöjen pääpuutteellisuus.

Jakaen täydellisesti teidän peruskatsomuksenne organisaatiotehtäviin nähden yhdyin myös teidän organisaatioluonnokseenne, sikäli kuin sen peruspiirteet selviävät minulle teidän kirjeestänne.

Olen nimittäin aivan samaa mieltä teidän kanssanne siitä, että on erikoisesti tähdennettävä yleisvenäläisen työn ja yleensä koko puolueen tehtäviä; teillä se on ilmaistu siten, että luonnoksen ensimmäinen kohta kuuluu: „*puolueen* (eikä yksinomaan komitean tai piirin) johtavana keskuksena on „Iskra” lehti, jolla on vakituisia kirjeenvaihtajia työläisten keskuudessa ja joka on kiinteässä yhteydessä järjestön sisäiseen työhön”. Huomauttaisin vain tämän johdosta, että sanomalehti voi olla ja sen on oltava puolueen *aatteellisena* johtajana, sen on kehitettävä teoreettisia totuuksia, taktillisia väittämiä, yleisiä organisaatioaatteita, koko puolueen yhteisiä tehtäviä jollakin määrättyllä hetkellä. Mutta liikkeen välittömänä, *käytännöllisenä* johtajana voi olla vain erikoinen keskusryhmä (nimitäkäämme sitä vaikkapa Keskuskomiteaksi), jolla on *henkilöllinen* kosketus kaikkiin komiteoihin ja johon kuuluvat Venäjän kaikkien sosialidemokraattien kaikki parhaimmat vallankumoukselliset voimat ja joka *määrää* kaikista koko puolueen yhteisistä asioista, kuten: kirjallisuuden jakaminen, lentolehtisten julkaiseminen, voimien jakaminen, henkilöiden ja ryhmien nimittäminen johtamaan erikoislaitoksia, yleisvenäläisten mielenosoitusten ja kapinan valmistelu j.n.e. Koska mitä ankarin konspiraatio ja liikkeen jatkuvaisuuden varjeleminen on välttämätöntä,—niin puolueellamme voi ja pitää olla *kaksi* johtavaa keskusta: PÄ (Pää-äänenkannattaja) ja KK (Keskuskomitea). Edellisen on johdettava aatteellisesti, jälkimmäisen — välittömästi ja käytännöllisesti. Toimintojen yhtenäisyyttä ja tarvittavaa solidaarisuutta näiden ryhmien välillä ei turvata ainoastaan puolueen yhteisellä ohjelmalla, vaan myös *kummankin ryhmän kokoonpanolla* (on välttämätöntä, että kummassakin ryhmässä, sekä Pää-äänenkannattajassa että Keskuskomiteassa, olisi täysin yksimielistä väkeä) sekä järjestämällä niiden välillä säännöllisiä ja vakituisia neuvotteluja. Vain siinä tapauksessa toisaalta Pää-äänenkannattaja tulee Venäjän santarmien toimipiirin ulkopuolelle ja sille turvataan vakaumuksellisuus ja jatkuvaisuus ja — toisaalta — Keskuskomitea on aina oleva solidaarinen Pää-äänenkannattajan kanssa kaikessa oleellisessa ja riittävän vapaa voidakseen välittömästi *määrätä* liikkeen kaikista käytännöllisistä puolista.

Siksi olisi toivottavaa, että sääntöjen ensimmäisessä pykälässä (teidän luonnoksenne mukaisesti) sanottaisiin,

paitsi se, mikä puolueen elin tunnustetaan johtavaksi (se on tietenkin välttämätön huomautus); myöskin se, että kyseessäoleva paikallinen järjestö asettaa tehtäväkseen työkennellä aktiivisesti niiden keskusvirastojen *luomiseksi*, tukemiseksi ja lujittamiseksi, joita ilman puolueemme ei voi olla olemassa puolueena.

Edelleen, toisessa kohdassa te kirjoitatte komiteasta, että sen on „johdettava paikallista järjestöä” (ehkä olisi parempi sanoa: „puolueen kaikkea paikallista työtä ja kaikkia paikallisia järjestöjä”, mutta en pysähdy sanamuodon yksityiskohtiin) ja että siihen pitää kuulua sekä työläisiä että intelligenttejä ja että näiden jakaminen kahteen komiteaan on vahingollista. Se on täysin ja ehdottomasti oikein. Venäjän sosialidemokraattisella työväenpuolueella pitää olla yksi komitea ja siinä pitää olla täysin tietoisia sosialidemokraatteja, jotka antautuvat täydellisesti sosialidemokraattiselle toiminnalle. On erikoisesti yritettävä, että mahdollisimman monista työläisistä tulisi täysin tietoisia vallankumouksellisia ja ammattivallankumouksellisia ja että heitä joutuisi komiteaan*. Kun on *yksi* komitea eikä kahta komiteaa, niin kysymys siitä, että komitean jäsenet tuntisivat *henkilökohtaisesti* monia työläisiä, saa erikoisen merkityksen. Jotta voitaisiin johtaa kaikkea sitä, mitä työläisten keskuudessa tapahtuu, pitää olla mahdollisuus päästä joka paikkaan, on tunnettava hyvin monia, omattava kaikki pääsytietyt j.n.e. j.n.e. Siksi komiteassa täytyy olla mahdollisuuksien mukaan kaikkien työväenliikkeen tärkeimpien *johtomiesten* itse työläisistä, komitean on johdettava paikallisen liikkeen *kaikkia* puolia ja hoidettava puolueen *kaikkia* paikallisia laitoksia, voimia ja varoja. Siitä, miten komitea on muodostettava, te ette puhu,—todennäköisesti me olemme kanssanne yksimielisiä, että siitä tuskin tarvitaan erikoisia sääntöjä; miten komitea on muodostettava, se on jo paikallisten sosialidemokraattien asia. Mahdollisesti voitaisiin vain mainita, että komiteaa täydennetään sen jäsenten enemmistön (tai kahden kolmasosan j.n.e.) päätöksellä, että komitean on huolehdittava yhteyksiensä luovuttamisesta varmaan (vallankumouksellisessa suhteessa) ja luotettavaan (poliittisessa mielessä) paikkaan sekä

* Komiteaan on pyrittävä saamaan työläisvallankumouksellisia, joilla on entien yhteyksiä ja hyvämaineinen „nimi” työläisjoukkojen keskuudessa.

kandidaattien etukäteen valmentamisesta itselleen. Sitten, kun meillä tulee olemaan Pää-äänenkannattaja ja Keskuskomitea, niin ei uusia komiteoita pidä muodostaa muuten kuin niiden osanotolla ja niiden suostumuksella. Komitean jäsenmäärä, mikäli mahdollista, ei pidä olla kovin suuri (jotta näiden jäsenten taso olisi mahdollisimman korkea ja heidän specialisoitumisensa vallankumouksellisessa ammatissa mahdollisimman täydellinen), mutta samalla riittävä asian kaikkien puolten hoitamiseen sekä neuvottelujen täydellisyyden ja päätösten lujtuuden turvaamiseen. Jos osoittautuisi, että jäseniä on aika paljon ja että usein kokoontuminen on heille vaarallista,— silloin ehkä pitäisi komiteasta valita vielä erikoinen, hyvin pieni (sanokaamme viitisen henkeä tai vähemmänkin) *toimiryhmä*, johon pitää ehdottomasti kuulua sihteeri ja henkilöitä, jotka parhaiten pystyvät käytännössä hoitamaan yleensä kaikkea työtä. Tälle ryhmälle olisi *erittäin tärkeää* varata itselleen kandidaatteja palamisen varalta, ettei työ keskeytyisi. Komitean yleiset kokoukset vahvistaisivat toimiryhmän toiminnan, määräisivät sen kokoonpanon y.m.s.

Edelleen, komitean *jälkeen* te esitätte seuraavia sille alistettuja laitoksia: 1) väittely („parhaimpien” vallankumousmiesten neuvottelu), 2) piirikerhot ja 3) propagandistikerho kussakin niissä, 4) tehdaskerhot ja 5) kyseisen piirin tehdaskerhojen valtuutettujen „edustajakokoukset”. Olen aivan samaa mieltä kanssanne siitä, että edelleen *kaikki* laitokset (ja niitä pitää olla paitsi teidän luettelemianne hyvin paljon ja hyvin monipuolisia) on alistettava komitealle ja että tarvitaan piirien (erittäin suurissa kaupungeissa) ja tehtaiden (aina ja kaikkialla) ryhmiä. Mutta eräissä yksityiskohdissa en nähtävästi ole täysin samaa mieltä kanssanne. Esimerkiksi „väittelyn” suhteen olen sitä mieltä, *ettei* sellaista laitosta *tarvita laisinkaan*. „Parhaimpien vallankumousmiesten” on kaikkien oltava komiteassa taikka suoritettava erikoistehtäviä (kirjapaino, kuljetus, kiertävä agitaatio, sanokaamme passitoimiston järjestäminen tahi urkkijoita ja provokaattoreita vastaan taistelevan druzhinan tai sotaväessä toimivien ryhmien järjestäminen j.n.e.).

„Neuvotteluja” tullaan pitämään sekä komiteassa että *jokaisessa* piirissä, jokaisessa tehdas-, propagandisti-, ammatillisessa (kutojien, mekaanikkojen, nahkurien ynnä

muiden), ylioppilas-, kirjallisuus- y.m. kerhossa. Miksi sitten erikoinen laitos neuvotteluja varten?

Edelleen. Te esitätte aivan oikein vaatimuksen siitä, että „kaikille haluaville” annettaisiin mahdollisuus olla välittömästi kirjeenvaihdossa „Iskraan”. Mutta tuota „välittömästi” ei kuitenkaan ole ymmärrettävä siten, että „kaikille haluaville” annetaan pääsy toimitukseen ja sen osoite, vaan siten, että *kaikkien haluavien* kirjeet ehdottomasti luovutetaan (tai lähetetään) toimitukseen. Osoitteita on annettava *melko laajalti*, mutta ei kuitenkaan kaikille haluaville, vaan ainoastaan luotettaville ja konspiratiivisesta taidostaan huomattaville vallankumousmiehille,— ja ehkäpä ei yksi osoite piiriä kohti, niin kuin te tahdotte, vaan useampia; on tarpeen sekin, että kaikilla työn osanottajilla, kaikilla ja kaikenlaisilla kerhoilla *olisi oikeus* saattaa päätöksensä, toivomuksensa, kyselynsä *niin komitean* kuin myös Päääänenkannattajan ja Keskuskomitean tietoon. Jos me saamme tämän aikaan, niin silloin *kaikkien puoluetyöntekijäin neuvottelujen täydellisyys* saavutetaan ilman sellaisten hankalan suurten ja ei-konspiratiivisten laitosten luomista kuin „väittely”. Tietenkin, on vielä pyrittävä järjestämään kaikkien ja kaikenlaisten, mahdollisimman lukuisain toimihenkilöiden *henkilökohtaisia neuvotteluja*,— mutta siinähan koko juttu on konspiraatiossa. Yleiset kokoukset ovat Venäjällä mahdollisia vain ani harvoin, poikkeuksena, ja „parhaimpien vallankumousmiesten” päättämisessä näihin kokouksiin on oltava sangen varovaisia, sillä provokaattorin on yleensä helpompi päästä yleisiin kokouksiin ja urkkijan on helpompi seurata kokouksen jotakuta osanottajaa. Luulen, että olisi ehkä parempi tehdä näin: kun voidaan järjestää suuria (sanokaamme 30—100 hengen) yleisiä kokouksia (esim. kesällä metsässä tahi varta vasten löytyneessä konspiratiivisessa asunnossa), niin lähettäköön komitea sinne 1—2 „parhainta vallankumousmiestä” ja *huolehtikoon* siitä, että kokouksessa olisi hyvä osanottajakunta, s.o. esim. siitä, että kutsutaan mahdollisimman paljon tehdaskerhojen luotettavia jäseniä j.n.e. Mutta ei pidä virallistaa näitä kokouksia, ei pidä ottaa niitä sääntöihin, ei pidä tehdä niistä sääntömääräisiä, ei pidä tehdä niin, että kaikki kokouksen jäsenet tuntisivat kaikki osanottajat, s.o. tietäisivät, että kaikki ovat kerhojen „edustajia” y.m.s.; juuri sen takia minä en ole ainoastaan

„väittelyjä” vastaan, vaan myös „edustuskokouksia” vastaan. Näiden molempien laitosten tilalle ehdottaisin hyväksyttäväksi osapuulleen tällaisen säännön. Komitea huolehtii siitä, että järjestetään suuria kokouksia, joihin osallistuu mahdollisimman paljon liikkeen käytännöllisiä osanottajia ja yleensä kaikkia työläisiä. Kokouksen ajan, paikan, aiheen ja osanottajakunnan määrää komitea, joka on vastuussa siitä, että tuollaiset yritykset järjestetään konspiraatiivisesti. On sanomattakin selvää, ettei se laisinkaan estä työläisiä järjestämästä vieläkin vähemmän virallisia kokouksia huvirekillä, metsässä j.n.e. Ehkä olisi vielä parempi olla puhumatta siitä säännöissä.

Edelleen, mitä piiriryhmiin tulee, niin niiden suhteen olen samaa mieltä kanssanne, että niiden eräänä tärkeimpänä tehtävänä on järjestää oikein kirjallisuuden *jakaminen*. Mielestäni on piiriryhmien oltava pääasiassa *välittäjinä* komitean ja tehtaiden välillä, välittäjinä ja jopa pääasiassa *levittäjinä*. Niiden päätehtävänä tulee olla komiteasta saadun kirjallisuuden oikean levittämisen konspiraatiivinen järjestäminen. Ja tämä tehtävä on tavattoman tärkeä, sillä kun saadaan aikaan kirjallisuudenkantajain erikoisen piiriryhmän säännölliset yhteydet piiriin *kaikkiin tehtaisiin*, mahdollisimman useisiin *työläisasumuksiin* piirissä, niin tulee sillä olemaan tavattoman suuri merkitys sekä mielenosoituksille että kapinalle. Kun saadaan kuntoon ja järjestykseen kirjallisuuden, lentolehtisten, julistusten y.m.s. nopea ja oikea välittäminen, kun siihen totutetaan kokonainen asiamiesverkosto — niin se merkitsee, että on tehty *runsaasti* puolet tulevien mielenosoitusten tai kapinan valmistelemisesta. Levottomuuden, lakon, kuohunnan aikana on jo myöhäistä järjestää kirjallisuuden kantoa — siihen voidaan totuttaa vain vähitellen, tekemällä sitä *ehdotto-masti* kaksi kolme kertaa kuukaudessa. Ellei ole sanomalehteä, niin se voidaan ja pitää tehdä lentolehtisiä levittämällä, mutta tämän levityskoneiston ei missään tapauksessa saa antaa olla toimettona. On pyrittävä kehittämään tämä koneisto niin täydelliseksi, että yhdessä yössä voitaisiin saattaa sana koko Pietarin työläisväestölle ja niin sanoaksemme panna se liikekannalle. Eikä se ole lainkaan utopinen tehtävä, jos keskukselta toimitetaan järjestelmällisesti lentolehtisiä suppeampiin välittäjäkerhoihin ja niiltä kirjallisuuden kantajille. Mielestäni ei pitäisi laajentaa

piiriryhmän toiminnan puitteita muihin tehtäviin kuin puhtaasti välitys- ja levitystoimintaan tai oikeammin pitäisi se tehdä vain tavattoman suurella varovaisuudella — se voisi vain vahingoittaa sekä työn konspiratiivisuutta että sen eheyttä. Neuvottelukokouksia kaikista puoluekysymyksistä pidetään tietenkin piirikerhoissakin, mutta vain komitean on *ratkaittava* kaikki paikallisen liikkeen kysymykset. Piiriryhmän itsenäisyys olisi sallittava vain niissä kysymyksissä, jotka koskevat kirjallisuuden välittämisen ja levittämisen tekniikkaa. Piiriryhmän kokoonpanon määrää komitea, s. o. komitea *määrää* yhden tai kaksi jäsentään (tahi muitakin kuin jäseniä) edustajiksi johonkin piiriin ja antaa näiden edustajien tehtäväksi *muodostaa piiriryhmän*, jonka kaikki jäsenet taaskin komitea vahvistaa, niin sanoaksemme, toimeensa. Piiriryhmä on komitean haaraosasto ja saa valtutensa vain komitealta.

Siirryn propagandistikerhoja koskevaan kysymykseen. Niiden järjestäminen erikseen jokaiseen piiriin on tuskin mahdollista propagandistivoimien niukkuuden vuoksi ja tuskin se on toivottavaakaan. Koko komitean on suoritettava propagandaa samassa hengessä ja se on tiukasti keskitettävä, minkä vuoksi käsitän asian seuraavasti: komitea antaa muutamille jäsenilleen tehtäväksi järjestää propagandistiryhmän (joka tulee olemaan komitean filiaaliosasto tai *eräs komitean laitoksista*). Tämän ryhmän on, käyttäen konspiratiivisessa suhteessa hyväkseen piiriryhmien *palveluja*, suoritettava propagandaa *koko kaupungissa*, koko sillä paikkakunnalla, joka on komitean „hoidossa”. Tarpeen vaatiessa tämä ryhmä voi vielä muodostaa alaryhmiä ja niin sanoaksemme uskoa näille alaryhmille jonkin osan tehtävistään, mutta kaikki vain sillä ehdolla, että se saa vahvistuksen komitealta, ja on komitealla aina ja ehdottomasti oltava oikeus lähettää edustajansa jokaiseen sellaiseen ryhmään, alaryhmään tahi kerhoon, joka on hiukankin kosketuksissa liikkeeseen.

Samaan tapaan tehtävien antona, komitean haaraosastojen tai laitosten tapaan on järjestettävä kaikki liikettä palvelevat erilaiset ryhmät,— sekä ylioppilas- ja kymnaasi-nuorison ryhmät että sanokaamme myötävaikuttavien virkamiesten ryhmät kuin myös kuljetus-, kirjapaino- ja passiryhmät, konspiratiivisia asuntoja järjestävät ryhmät, urkkijoita seuraavat ryhmät, sotilashenkilöiden ryhmät,

asevarusteluryhmät, ryhmät, jotka järjestävät esim. „tuloa-tuottavan finanssiyrityksen” j.n.e. Konspiratiivisen järjestön koko taito on oleva siinä, että käytetään hyväksi *ylipäänsä kaikki*, „annetaan työtä kaikille ja jokaiselle”, samalla säilyttäen itsellään koko liikkeen *johtamisen*, säilyttäen ei tietenkään vallan voimalla, vaan auktoriteetin voimalla, energian voimalla, suuremmalla kokemuksella, suuremmalla monipuolisuudella, suuremmalla lahjakkuudella. Tämä huomautus koskee sitä mahdollista ja tavallista vastaväitettä, että tiukka keskittäminen saattaa liian helposti pilata koko asian, jos keskukseen *sattumalta* joutuu tavattoman suurta valtaa nauttiva *kykenemätön* henkilö. Se on tietenkin mahdollista, mutta keinona sitä vastaan ei voi olla valinnallisuusperiaate ja desentralisaatio, joka on kerrassaan sallimatonta vähänkään laajemmassa mitassa ja jopa suorastaan vahingollista vallankumouksellisessa työssä itsevaltiuden aikana. Sitä vastaan eivät anna keinoa mitkään säännöt, sen voivat antaa vain „toverillisen vaikutuksen” toimenpiteet alkaen kaikkien ja kaikenlaisten alaryhmien päätöslauselmista, edelleen niiden kääntyminen Päääänenkannattajan ja Keskuskomitean puoleen ja päättyen (pahimmassa tapauksessa) aivan kyvyttömän vallan *kukistamiseen*. Komitean on pyrittävä suorittamaan mahdollisimman täydellinen työnjako muistaen, että vallankumouksellisen työn eri puolet vaativat erilaisia kykyjä, että joskus sellainen henkilö, joka ei lainkaan kelpaa organisaattoriksi, voi olla verraton agitaattori, taikka henkilö, joka ei pysty konspiratiivisuuden ankaraan tiukkuuteen, saattaa olla erinomainen propagandisti j.n.e.

Muuten, propagandistien suhteen haluaisin sanoa vielä muutaman sanan sitä vastaan, että tämä ala *ahdetaan täyteen* kyvyiltään heikkoja henkilöitä ja siten alennetaan propagandan tasoa. Meillä pidetään joskus jokaista ylioppilasta ilman muuta propagandistina ja kaikki *nuoret* vaativat, että heille „annettaisiin kerho” y.m.s. Sitä vastaan olisi taisteltava, sillä siitä tapaa olla suurta vahinkoa. Todella periaatteellisesti vakaumuksellisia ja kyvykkäitä propagandisteja on *hyvin vähän* (ja tullakseen sellaiseksi on melkoisesti opiskeltava ja kartutettava kokemusta), ja sellaisia henkilöitä on spesialisoitava, käytettävä heidät täydellisesti ja varjeltava heitä visusti. Sellaisille henkilöille on järjestettävä muutamia luentoja viikossa ja heitä

on osattava hyvissä ajoin kutsua toisiin kaupunkeihin, yleensä järjestettävä taitavat propagandistit kiertämään eri kaupunkeja. Mutta aloittelevan nuorison joukko on pantava etupäässä käytännöllisiin tehtäviin, jotka meillä on usein jätetty taka-alalle siihen ylioppilaiden kerhoissa käyntiin verrattuna, jota optimistisesti nimitetään „propagandaksi”. Tietenkin vakaviin käytännöllisiin tehtäviin tarvitaan niihinkin perusteellista valmennusta, mutta kuitenkin tällä alalla on helpompi löytää työtä „aloittelevillekin”.

Nyt tehdaskerhoista. Ne ovat meille erittäin tärkeitä: onhan liikkeen koko päävoimana työläisten järjestyneisyys *suurissa* tehtaissa, sillä suurissa tehtaissa on sellainen osa koko työväenluokasta, jolla ei ole ainoastaan määrällisesti vallitseva asema, vaan vielä vallitsevampi asema vaikutusvallaltaan, kehitykseltään ja taistelukyvyltään. Jokaisen tehtaan on oltava linnoituksenamme. Ja sitä varten työväen „tehdas”-järjestön on oltava yhtä konspiratiivinen sisältä, yhtä „haarakas” ulkopuolelta, s.o. ulkoisissa suhteissaan, sen on työnnettävä yhtä kauas ja työnnettävä mitä moninaisimpiin suuntiin koskettimensa kuin mikä vallankumouksellinen järjestö tahansa. Korostan, että ytimenä ja johtajana, „isäntänä”, on tässäkin oltava ehdottomasti vallankumouksellisten työläisten ryhmän. Puhtaasti työläis- eli ammatillistyyppisten sosialidemokraattisten järjestöjen perinteestä meidän on päästävä irti *aina* „tehdaskerhoihin” asti. Tehdasryhmään tai tehdaskomiteaan (sen erottamiseksi muista ryhmistä, joita pitää olla hyvin paljon) pitää kuulua hyvin pieni määrä *vallankumousmiehiä*, jotka saavat *välittömästi komitealta* tehtävät ja valtuudet kaiken sosialidemokraattisen työn suorittamiseksi tehtaalla. Kaikkien tehdaskomitean jäsenten on pidettävä itseään komitean asiamiehinä, jotka ovat velvollisia täyttämään kaikki komitean määräykset, velvollisia noudattamaan kaikkia sen „toimivan armeijan” „lakeja ja tapoja”, johon he ovat liittyneet ja josta heillä ei sodan aikana ole oikeutta lähteä pois ilman päällystön lupaa. Siksi tehdaskomitean kokoonpanolla on erittäin suuri merkitys, ja komitean eräänä päähuolena pitää olla näiden alakomiteain oikea järjestäminen. Minä käsitän tämän asian näin: komitea antaa määrätuille jäsenilleen (ynnä, sanokaamme, tietyt henkilöt työläisten joukosta, henkilöt, jotka syystä tai toisesta eivät kuulu komiteaan, mutta jotka voivat olla

hyödyksi kokemuksensa, ihmisten tuntemisen, älynsä ja yhteyksiensä vuoksi) tehtäväksi järjestää kaikkialla tehtaiden alakomiteoita. Komissio neuvottelee piirivaltuutettujen kanssa, määrää useampia kohtaustilaisuuksia, kokeilee perusteellisesti tehtaiden alakomiteoiden jäsen ehdokkaat, suorittaa heidän „puolueellisen” ristikuulustelun ja, tarpeen vaatiessa, panee heidät koetteelle, pyrkii tällöin itse tarkastamaan ja kokeilemaan välittömästi *mahdollisimman suuren* määrän jäsen ehdokkaita kyseisen tehtaan alakomiteaan ja, vihdoin, kehoittaa komiteaa vahvistamaan kunkin tehdaskerhon määrätyn kokoonpanon tai valtuuttamaan määrätyn työläisen muodostamaan, ehdottamaan, valikoimaan koko alakomitean. Näin ollen komitea tulee myös määräämään sen, kuka näistä asiamiehistä *ja miten* tulee ylläpitämään yhteyksiä komiteaan (yleisen säännön mukaan piirivaltuutettujen välityksellä, mutta tähän sääntöön voidaan tehdä myös lisäyksiä ja muutoksia). Näiden tehdasalakomiteoiden tärkeyden vuoksi meidän on, mikäli mahdollista, pyrittävä siihen, että *jokaisella* alakomitealla olisi sekä osoite, jolla voisi kääntyä Pää äänenkannattajan puoleen, että yhteyksiensä luotettava *säilyttämispaikka* (s.o. jotta tiedot, joita alakomitean palaessa tarvitaan sen viipymätöntä ennalleen palauttamista varten, toimitettaisiin mahdollisimman säännöllisesti ja runsaina puolueen keskuksen säilytettäväksi siellä, minne venäläiset santarmit eivät pääse). On itsestään selvää, että tästä osoitteiden antamisesta määrää komitea harkintansa ja tietojensa perusteella eikä näiden osoitteiden olemattoman „demokraattisen” jakamisoikeuden perusteella. Vihdoin ei liene liikaa tehdä sellainen varaus, että joskus on useampia jäseniä käsittävän tehdasalakomitean asemesta rajoitettava ja *on sopivampaa* rajoittua siihen, että nimitetään yksi asiamies komiteasta (ja hänen varamiehensä). Kun tehtaan alakomitea on muodostettu, on sen ryhdyttävä järjestämään suurta joukkoa eri tehtäviä suorittavia ja erilaisella konspiratiivisuus- ja muotoutumisasteella olevia tehdasryhmiä ja -kerhoja, esim. kirjallisuuden kuljetus- ja levityskerhoja (eräs kaikkein tärkeimmistä tehtävistä, joka on järjestettävä siten, että meillä olisi oikea oma postimme, jotta olisi kokeiltu ja tarkastettu ei ainoastaan kirjallisuuden levittämismenetelmät, vaan myös asuntoihin vieminen, jotta varmasti tiedettäisiin kaikki asunnot ja niiden

sisäänkäytävät), illegaalisen kirjallisuuden lukukerhoja, urkkijoiden silmälläpitokerhoja *, ammatillisen liikkeen ja taloudellisen taistelun erikoisen johtamisen kerhoja, sellaisen agitaattorien ja propagandistien kerhoja, jotka osaavat panna alulle keskusteluja ja käydä niitä pitkän aikaa *aivan legaalisesti* (koneista, inspektiosta y.m.s.), jotta keskustelu kävisi vaarattomasti ja julkisesti, jotta saataisiin selvyys ihmisistä ja tunnustelluksi maaperää j.n.e.**. Tehtaan alakomitean on pyrittävä saamaan koko tehdas, mahdollisimman suuri osa työläisistä kaikkien mahdollisten kerhojen (tai asiamiesten) verkostoon. Alakomitean toiminnan menestyksellisyydestä on pääteltävä sen mukaan, kuinka runsaasti näitä kerhoja on, minkälainen mahdollisuus kiertävällä propagandistilla on päästä niihin ja — mikä tärkeintä — kuinka oikein on järjestetty säännöllinen työ *kirjallisuuden levittämiseksi* ja tietojen ja kirjeiden hankkimiseksi.

Näin siis järjestön yleisen tyypin on mielestäni oltava seuraavanlainen: koko paikallisen liikkeen, kaiken paikallisen sosialidemokraattisen työn johdossa on komitea. Siitä lähtevät tälle komitealle alistetut laitokset ja haaraosastot, joita ovat: ensinnäkin, *toimeenpanevien asiamiesten verkosto*, jonka toimipiirinä on (mikäli mahdollista) koko työläisjoukko ja joka on järjestetty *piiriryhmiksi* ja tehtaiden alakomiteoiksi. Tämä verkosto tulee rauhan aikana levittämään kirjallisuutta, lentolehtisiä, julistuksia ja komitean konspiratiivisia tiedonantoja; sota-aikana järjestämään mielenosoituksia y.m.s. kollektiivisia toimintoja. Toiseksi, komiteasta lähtee myös koko joukko erilaisia koko liikettä palvelevia kerhoja ja ryhmiä (propaganda, kuljetus, erilaiset konspiratiiviset yritykset j.n.e.). Kaikkien ryhmien, kerhojen, alakomiteoiden j.n.e. on oltava komitean laitosten tai komitean haaraosastojen asemassa. Toiset niistä suoraan ilmoittavat haluavansa liittyä Venäjän sosialidemokraattiseen työväenpuolueeseen ja sillä ehdolla, että komitea ne

* Meidän on saatava työläiset vakuuttuneiksi siitä, että urkkijain, provokaattorien ja petturien murhaaminen saattaa tietenkin joskus olla ehdottoman välttämätöntä, mutta että sen tekeminen säännöksi on äärimmäisen epäsuotavaa ja virheellistä, että meidän on pyrittävä luomaan järjestö, joka pystyy tekemään urkkijat *vaarattomiksi* paljastamalla ja ahdistamalla heitä. On mahdotonta tappaa kaikkia urkkijoita, mutta sellainen järjestö, joka pitää heitä silmällä ja kasvattaa työläisjoukkoja, voidaan ja pitää perustaa.

** Tarvitaan myös taistelukerhoja, jotka käyttävät sotaväessä palvelleita tai erittäin voimakkaita ja taitavia työläisiä mielenosoitusten, vankilasta vapauttamisten y.m.s. varalta.

vahvistaa, ne tulevat sen kokoonpanoon ja ottavat suorittaakseen (komitean toimeksiannosta tai sopien komitean kanssa) tiettyjä tehtäviä, sitoutuvat alistumaan puolue-elinten määräyksiin, saavat kaikkien puoluejäsenten oikeudet, niitä tullaan pitämään komitean lähimpinä varajäseninä j.n.e. Toiset eivät liity Venäjän sosialidemokraattiseen työväenpuolueeseen, vaan tulevat olemaan puolueen jäsenten järjestämien tai puolueen jotakin ryhmää lähellä olevien kerhojen asemassa j.n.e.

Kaikissa *sisäisissä* asioissaan *kaikkien* näiden kerhojen jäsenet ovat tietenkin yhtä tasa-arvoisia kuin komiteankin jäsenet keskenään. Ainoana poikkeuksena tästä on se, että oikeus olla *henkilökohtaisesti* yhteydessä paikalliseen komiteaan (sekä Keskuskomiteaan ja Pää-äänenkannattajaan) tulee olemaan vain tämän komitean nimittämällä henkilöllä (tai henkilöillä). Kaikissa muissa suhteissa tämä henkilö tulee olemaan tasa-arvoinen muiden kanssa, joilla on samanlainen oikeus tehdä ilmoituksia (ei kuitenkaan henkilökohtaisesti) sekä paikalliseen komiteaan että Keskuskomiteaan ja Pää-äänenkannattajalle. Niin muodoin mainittu poikkeus ei itse asiassa tule lainkaan olemaan tasa-arvoisuuden rikkomista, vaan välttämätön myönnytys ehdottomille konspiratiivisuusvaatimuksille. Komitean jäsen, joka ei toimita „oman” ryhmänsä ilmoitusta komiteaan, Keskuskomiteaan tai Pää-äänenkannattajalle, on vastaava puoluevelvollisuuden suoranaisesta rikkomisesta. Edelleen, mitä tulee erilaisten kerhojen konspiratiivisuuteen ja muotoon, niin se tulee riippumaan niiden tehtävien laadusta: sen mukaan tässä tulee olemaan mitä erilaisimpia järjestöjä (kaikkein „tiukimmasta”, suppeimmasta ja sulkeutuneimmasta aina kaikkein „vapaimpaan”, laajimpaan, avonaisimpaan ja vähiten muotoutuneeseen saakka). Esimerkiksi kirjallisuuden kantajien ryhmän on noudatettava mitä suurinta konspiratiivisuutta ja sotilaskuria. Propagandistiryhmä tarvitsee myös konspiraatiota, sotilaskuria taas paljon vähemmän. Työläisryhmät, jotka lukevat legaalista kirjallisuutta tai järjestävät keskustelutilaisuuksia ammatillisista tarpeista ja vaatimuksista, tarvitsevat konspiraatiota vielä vähemmän j.n.e. Kirjallisuuden kantajien ryhmien on kuuluttava VSDTP:hen ja tunnettava tietty määrä sen jäseniä ja toimihenkilöitä. Ryhmän, joka tutkii ammatillisia työehtoja ja laatii ammatillisia vaatimuksia, ei tarvitse

ehdottomasti kuulua VSDTP:hen. Yhden tai kahden puoluejäsenen *osanotolla* itseopiskelua harjoittavan ylioppilas-, upseeri- tai toimitsijaryhmän ei toisinaan pidä laisinkaan tietää sitä, että nämä kuuluvat puolueeseen j.n.e. Mutta eräessä suhteessa meidän on *ehdottomasti* vaadittava asian *maksimaalista muotoamista* kaikissa näissä haararyhmissä, nimittäin: jokainen niihin osallistuva puolueen jäsen on muodollisesti vastuuvollinen asioiden hoitamisesta näissä ryhmissä, on myös velvollinen ryhtymään *kaikkiin* toimenpiteisiin, jotta Keskuskomitea ja Pää-äänenkannattaja olisivat *mahdollisimman hyvin selvillä* sekä jokaisen sellaisen ryhmän kokoonpanosta että sen koko työskentelymekanismista ja koko tämän työn sisällöstä. Se on välttämätöntä sekä sen vuoksi, että keskuksella olisi *täydellinen* kuva koko liikkeestä, että sen vuoksi, että voitaisiin mahdollisimman laajasta henkilöpiiristä tehdä valinta erilaisiin puoluetöihin, kuin myös sen vuoksi, että yhdeltä ryhmältä voisivat ottaa oppia (keskuksen välityksellä) kaikki samantapaiset ryhmät koko Venäjällä, ja sen vuoksi, että voitaisiin ehkäistä provokaattorien ja epäilyttävien henkilöiden ilmaantuminen,— sanalla sanoen se on ehdottomasti ja kaikissa tapauksissa tuiki välttämätöntä.

Miten se on tehtävä? Säännölliset selostukset komitealle, mahdollisimman useiden tällaisten selostusten sisällön mahdollisimman suuren osan tiedoittaminen Pää-äänenkannattajalle, Keskuskomitean ja paikallisen komitean jäsenten eri kerhoissa käymisen järjestäminen ja vihdoin tähän kerhoon johtavien yhteyksien, s.o. tämän kerhon muutamien jäsenten nimien ja osoitteiden *ehdoton* tiedoittaminen luotettavaan säilyttämispaikkaan (sekä Pää-äänenkannattajan ja Keskuskomitean yhteydessä olevaan puolueen byrooseen). Vain silloin, kun selostuksista tiedoitetaan ja yhteydet ilmoitetaan, voidaan katsoa kyseiseen kerhoon osallistuvan puoluejäsenen täyttäneen velvollisuutensa; vain silloin puolue kokonaisuudessaan voi *ottaa oppia* jokaiselta käytännöllistä työtä suorittavalta kerholtä; vain silloin palamiset eivät ole meille peloittavia, sillä kun on olemassa yhteys eri kerhoihin, on Keskuskomiteamme edustajan aina helppo löytää *heti* sijaiset ja palauttaa toiminta ennalleen. Komitean palaminen ei silloin tuhoa koko koneistoa, vaan ainoastaan poistaa johtajat, joilla on valmiina varamiehet. Ja älköön puhuttako sellaista, että selostusten ja yhteyksien

tiedoittaminen on konspiratiivisten ehtojen vuoksi mahdotonta: pitää vain olla halua, ja tiedoitusten ja yhteyksien ilmoittamisen (tai lähettämisen) mahdollisuus on aina olemassa ja *tulee olemaan aina*, niin kauan kunnes meillä ovat olemassa komiteat, kunnes on Keskuskomitea tai Pää-äänenkannattaja.

Nyt olemme tulleet koko puoluejärjestön ja puolue toiminnan hyvin tärkeään periaatteeseen: kun proletariaatin liikkeen ja vallankumouksellisen taistelun aatteellisen ja käytännöllisen *johtamisen* suhteen tarvitaan *mahdollisimman suurta sentralisaatiota*, niin puolueen keskuksen (ja siis ylipäänsä koko puolueen) liikkeestä *tiedoittamisen* suhteen, puolueen edessä *vastuunalaisuuden* suhteen tarvitaan *mahdollisimman suurta desentralisaatiota*. Liikkeen johdossa on oltava mahdollisimman pieni määrä mahdollisimman samanlaatuisia ryhmiä, joilla on ammattivallankumouksellisten kokemusta. Liikkeeseen osallistujina pitää olla mahdollisimman suuri määrä mahdollisimman moninaisia ja erilaatuisia ryhmiä proletariaatin (ja muiden kansanluokkien) mitä erilaisimmista kerroksista. Ja jokaisesta sellaisesta ryhmästä puoluekeskuksella pitää aina olla ei ainoastaan tarkat tiedot niiden toiminnasta, vaan myös mahdollisimman *täydelliset tiedot* niiden *kokoonpanosta*. Meidän on keskitettävä liikkeen johtaminen. Meidän täytyy myös (ja täytyy *tätä varten*, sillä ilman tietojen saantia keskitys on mahdotonta) *desentralisoida* mahdollisimman paljon puolueen jokaisen jäsenen, jokaisen työhön osallistuvan, jokaisen puolueeseen kuuluvan tai puoluetta lähellä olevan kerhon *vastuunalaisuus puolueen edessä*. Tämä desentralisointi on vallankumouksellisen keskityksen välttämätön ehto ja *sen välttämätön korrektio*. Ja kun keskitys viedään loppuun saakka ja meillä tulee olemaan Pää-äänenkannattaja ja Keskuskomitea, niin silloin se mahdollisuus, että jokainen pieninkin ryhmä voi kääntyä niiden puoleen, — eikä ainoastaan mahdollisuus kääntyä, vaan myös monivuotisen käytännön kehittäminen Pää-äänenkannattajan ja Keskuskomitean puoleen kääntymisen *säännöllisyys* — poistaa sen mahdollisuuden, että jonkin paikallisen komitean kokoonpanon satunnainen epäonnistuminen aiheuttaa surullisia seurauksia. Nyt, kun olemme päässeet aivan lähelle puolueen tosiasiallista yhdistämistä ja todellisen johtavan keskuksen luomista, on meidän varsin visusti

muistettava, että *tämä keskus tulee olemaan voimaton*, elleimme me samalla *maksimaalisesti desentralisoi* sekä vastuunalaisuutta sitä kohtaan että puoluekoneen kaikkien pyörien ja ratasten toiminnasta sille tiedoittamista. Tällainen desentralisointi ei ole mitään muuta kuin sen *työnjaon toinen puoli*, joka yleisen tunnustuksen mukaan on liikkeemme eräs kaikkein päivänpolttavin käytännöllinen tarve. Ei mitkään tietyn järjestön viralliset tunnustamiset johtavaksi järjestöksi, ei mitkään muodollisten keskuskomiteoiden perustamiset vielä tee liikettämme todella yhtenäiseksi, eivät vielä luo vahvaa taistelupuoluetta, jos puoluekeskusta tulevat edelleenkin *eristämään* välittömästä käytännöllisestä työstä vanhantyyppiset paikalliset komiteat, s.o. sellaiset komiteat, joihin toisaalta kuuluu kokonainen joukko henkilöitä, joista jokainen hoitaa kaikkia ja kaikenlaisia asioita ja jotka eivät ole antautuneet vallankumoustyön eri toimintoihin, eivät ole vastuussa erikoisista tehtävistä, eivät vie loppuun saakka asiaa, johon on kerran ryhdytty, joka on hyvin harkittu ja valmisteltu, hukkaavat tavattomasti aikaa ja voimia radikalistiseen touhuamiseen, mutta toisaalta on olemassa kokonainen joukko ylioppilas- ja työläiskerhoja, puoleksi komitealle kokonaan tuntemattomia, puoleksi yhtä jäykkä, spesialisoimattomia, sellaisia, etteivät ne kehitä ammattikokemusta, eivät käytä hyväksi toisten kokemusta ja jotka, samoin kuin komiteakin, harrastavat loppumattomien neuvottelukokousten pitämistä „kaikista asioista”, vaaleja ja sääntöjen laatimista. Jotta keskus voisi työskennellä hyvin, pitää paikallisten komiteoiden *uudestijärjestää itsensä*, tulla spesialisoituneiksi ja tähänastista „toimeliaammiksi” järjestöiksi, jotka saavuttavat todellisen „täydellisyyden” milloin yhden milloin toisen käytännöllisen tehtävän alalla. Jotta keskus voisi ei ainoastaan neuvoa, vakuuttaa, väitellä (kuten tähän saakka on tehty), vaan todella ohjata orkesteria, sitä varten on tarpeen, että tarkasti tiedettäisiin, kuka, missä ja mitä viulua hoitaa, missä ja miten ja mitä soittovälinettä on oppinut ja oppii soittamaan, kuka, missä ja miksi soittaa väärin (kun musiikki alkaa vihloa korvia) ja ketä, miten ja minne on epäsoinnun poistamiseksi siirrettävä y.m.s. Nykyään — se on sanottava suoraan — me joko emme tiedä mitään komitean *todellisesta sisäisestä* työstä, paitsi sen lentolehtisiä ja yleistä kirjeenvaihtoa, taikka tiedämme ystäviltä ja hyviltä

henkilökohtaisilta tuttavilta. Mutta onhan naurettavaa ajatella, että suunnattoman suuri puolue, joka pystyy johtamaan Venäjän työväenliikettä ja valmistaa yleistä ryynnäkköä itsevaltiutta vastaan, voisi rajoittua tähän. Komitean jäsenten lukumäärän supistaminen ja — mikäli mahdollista — määrätyn, erikoisen, tilivelvollisuutta edellyttävän ja vastuunalaisen tehtävän antaminen jokaiselle komitean jäsenelle, erikoisen, hyvin vähälukuisen, määräävän keskuksen luominen, sellaisten toimeenpanevien asiamiesten verkoston järjestäminen, jotka yhdistävät komitean jokaiseen suureen tehtaaseen, levittävät säännöllisesti kirjallisuutta ja antavat keskukselle tarkan kuvan tästä levitystyöstä ja työn koko rakenteesta, vihdoin, sellaisten monilukuisten ryhmien ja kerhojen luominen, jotka ottavat täyttääkseen erilaisia tehtäviä tai yhdistävät sosialidemokratiaa lähellä olevia, sitä auttavia ja sosialidemokraateiksi valmistuvia henkilöitä, pitäen silmällä sitä, että komitea ja keskus tietäisivät aina näiden kerhojen toiminnan (ja kokoonpanon), — sillä tavalla pitää uudestijärjestää puolueen Pietarin ja myös kaikki muut komiteat ja nimenomaan siksi sääntöjä koskevalle kysymyksellä on niin vähäinen merkitys.

Aloin sääntöjen luonnoksen tarkastelusta osoittaakseni havainnollisemmin, mihin minun ehdotukseni ovat suunnatut. Ja uskon, että lukijalle on tuloksena selvinnyt, että itse asiassa voidaan ehkä tulla toimeen *ilman sääntöjä*, kun ne korvataan säännöllisillä selostuksilla jokaisesta kerhosta, jokaisesta toiminnosta. Mitä sääntöihin voidaan kirjoittaa? Komitea johtaa kaikkia (se on muutenkin selvää). Komitea valitsee määräävän ryhmän (sitä ei aina tarvita, ja silloin, kun sitä tarvitaan, ei kysymys ole säännöistä, vaan siitä, että *ilmoitetaan* keskuksen tämän ryhmän kokoonpano ja sen varamiehet). Komitea jakaa jäsentensä kesken eri työalat velvoittaen jokaisen selostamaan säännöllisesti komitealle ja tiedoittamaan Pää-äänenkannattajalle ja Keskuskomitealle työn kulusta (ja tässäkin on tärkeämpää tiedoittaa keskuksen, miten jako on tehty, kuin kirjoittaa sääntöihin ohje, joka voimiamme vähyyden takia jää *usein* käyttämättä). Komitean on tarkoin määriteltävä, kuka on sen jäsen. Komiteaa täydennetään kooptoimalla. Komitea nimittää piiriryhmät, tehtaiden alakomiteat, sellaiset ja sellaiset ryhmät (jos luetellaan se, mikä on toivottavaa, niin ei päästä koskaan loppuun, mutta osapuilleen luetteleminen

on säännöissä turhaa; riittää, kun keskuksen tiedoitetaan perustamisesta). Piiriryhmät ja alakomiteat perustavat sellaisia ja sellaisia kerhoja... Tällaisten sääntöjen laatiminen on sitäkin vähemmän hyödyllistä nykyään, koska meillä ei sanottavasti ole (monin paikoin ei ole ollenkaan) näiden erilaisten ryhmien ja alaryhmien toiminnan kokemusta koko puolueen mitassa, ja tällaisen kokemuksen kartuttamiseksi ei tarvita sääntöjä, vaan puolueen — jos niin voidaan sanoa — tiedoittamista: sääntöihin meillä jokainen paikallinen järjestö hukkaa ainakin muutaman illan. Jos kukin käyttäisi tämän ajan erikoisen toimintansa seikkaperäiseen ja harkittuun selostamiseen *koko puolueelle*, niin siitä olisi asialle sata kertaa enemmän hyötyä.

Eikä säännöt ole hyödyttömät ainoastaan siksi, että vallankumouksellinen työ ei aina salli muotoutumista. Ei, muotoutumista tarvitaan ja meidän on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan *muotoamaan* koko työ. Ja muotoaminen on sallittavaa paljon laajemmassa mitassa kuin mitä tavallisesti luullaan, mutta sitä ei saada aikaan säännöillä, vaan ainoastaan ja yksinomaan (toistamme tämän yhä uudestaan) puoluekeskuksen täsmällisellä tiedoittamisella: vain silloin se tulee olemaan reaalista muotoutumista, joka liittyy reaaliseen vastuunalaisuuteen ja (puolueessa olevaan) julkisuuteen. Kukapa meillä ei tietäisi, että *vakavia* selkauksia ja erimielisyyksiä meillä ei itse asiassa ratkaista lainkaan äänestämällä „sääntöjen mukaan”, vaan taistelulla ja uhkauksella „erota”? Komiteaimme *enemmistön* historia puolue-elämän viimeisten 3—4 vuoden aikana on ollut täynnä tällaista sisäistä taistelua. On erittäin valitettavaa, ettei tämä taistelu ole ollut muotoutunutta: silloin se olisi antanut paljon enemmän puolueen opettamiselle, seuraajiemme kokemukselle. Mutta *tällaista* hyödyllistä ja välttämätöntä muotoutuneisuutta ei luoda millään säännöillä, vaan ainoastaan *puoluejulkisuudella*. Itsevaltiuden oloissa meillä ei voi olla muuta puoluejulkisuuden keinoa ja väliettä kuin puoluekeskuksen säännöllinen tiedoittaminen.

Ja vasta sitten, kun opimme laajalti soveltamaan tätä julkisuutta, meillä todella karttuu määrättyjen järjestöjen toiminnan kokemusta, vain sellaisen laajan ja monivuotisen kokemuksen perusteella voivat syntyä säännöt, jotka *eivät ole paperisääntöjä*.
